

18.04.2016

Stj/2

§ 363

Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite psykiatristen potilaiden palveluasuntojen tarpeesta

HEL 2015-012107 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti katsoa valtuutettu Ilkka Taipaleen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite (allekirjoittamaton)
- 2 HUSin lausunto 21.1.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

HUS

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 2

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ilkka Taipale esittää aloitteessaan palveluasuntojen rakentamista tai hankkimista psykiatrisille potilaille.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa valtuutettujen aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua.

Aloitteesta, jonka allekirjoittaja on valtuutettu Ilkka Taipale, on pyydetty päätöshistoriaan sisältyvät sosiaali- ja terveyslautakunnan, kiinteistö- ja lautakunnan, kaupunkisuunnittelulautakunnan sekä liitteenä oleva Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän lausunto.

Psykiatristen potilaiden siirtyminen sairaalahoidosta asumispalveluihin on hidasta asuntojen vähäisen määrän vuoksi. Palveluasuntoja voidaan rakentaa yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien esimerkiksi säätiöiden kanssa. Kiinteistö- ja lautakunnan lausunnon mukaan tällä hetkellä on varattuna kaksi tonttia luovutettavaksi yksityisille erityisasumisen hankkeille.

Aloitteessa mainittu päihde- ja mielenterveyspotilaiden asumisyksikkö Rafael-hanke ei ole toteutunut alkuperäisen suunnitelman mukaisesti ja tällä hetkellä vaihtoehtoisia toteutustapoja selvitetään. Asiasta tehdään tarvittavat päätökset erikseen.

Kaupunginhallitus käsitteli 22.2.2016 § 178 valtuutettu Ilkka Taipaleen aloitteen Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden uusintakäytöstä. Kaupunginhallituksen vastauksen perusteluissa todettiin mm., että sairaalakäytöstä vapautuvien alueiden maankäytön tehostaminen ja toiminnallinen monipuolistaminen on kaupungin tavoitteiden mukaista. Auroran, Koskelan ja Kivelä-Hesperian sairaala-alueille on alueiden asemakaavoituksen yhteydessä tarkoitettu luoda edellytyksiä myös erityisasumiselle ja palvelukeskittymille aloitteessa esitettyjen tavoitteiden mukaisesti.

Aloitteessa mainitulla Kivelä-Hesperian alueella sijaitseva sosiaali- ja terveystoimen monipuolinen palvelukeskus on suunniteltu siirrettäväksi Marian alueelle, terveysasema keskustan terveys- ja hyvinvointikeskukseen ja hammashoitolalle etsitään paikka erikseen. Psykiatristen toimintojen keskittämistä yhdelle sairaala-alueelle selvitetään parhaillaan yhteistyössä HUSin kanssa.

Pääkaupunkiseudun sairaala-alueiden tulevasta käytöstä valmisteltiin vuonna 2009 pääkaupunkiseudun kuntien ja HUSin yhteistyönä Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -raportti. Raporttiin sisältyi visio vapautuvista sairaala-alueista ja niiden tulevasta käytöstä ottaen huomioon sairaala-tarpeeseen vaikuttavat tekijät, mm. hoitomenetelmien kehittyminen ja väestön ikärakenteen muutokset. Raportissa hahmoteltiin myös Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden tulevaisuutta 2030 mennessä. Kaupunginjohtaja on 11.11.2015 § 70 johta-

18.04.2016

Stj/2

jistokäsittelyssä päättänyt asettaa työryhmän päivittämään Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -raportin 31.5.2016 mennessä.

Välivuokrausmenettely on merkittävä kokonaisuus erityisryhmien asuminen järjestämisessä. Kaupunginjohtaja on 24.2.2016 § 15 johtajistokäsittelyssä päättänyt asettaa työryhmän kaupungin sosiaali- ja terveystalolle vuokratun asuntokannan välivuokrausmenettelyn ja vuokraustoiminnan kehittämiseksi. Sosiaali- ja terveystaloston käytössä on erityisryhmille välivuokrattuna n. 4 500 asunnon kokonaisuus. Nämä asunnot ovat pääosin tukiasuntokäytössä. Asuntokanta on kaupungin suoraan tai asuntoyhtiöiden kautta omistettua sekä Y-säätiöltä ko. tarkoitukseen välivuokrattua. Työryhmän, jonka määräaika on 30.4.2016, tulevista toimenpide-ehdotuksista voi muotoutua käyttökelpoisia ratkaisuja myös aloitteessa esille otettuun asuntotarpeeseen.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite (allekirjoittamaton)
- 2 HUSin lausunto 21.1.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

HUS

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 2

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Tiedoksi

18.04.2016

Stj/2

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 10.03.2016 § 109

HEL 2015-012107 T 00 00 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Ilkka Taipaleen valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Palveluasumisen tarve on vaihdellut huomattavasti viime vuosina. Kiinteistöviraston tonttiosasto pyrkii osaltaan vastaamaan palveluasuntojen tarpeeseen luovuttamalla palveluasumiseen sopivia tontteja. Tällaiseen tarkoitukseen soveltuvia tontteja on kuitenkin nykyisellään hyvin vähän kaavoitettuina, ja tontinluovutuksessa onkin jouduttu keskittymään viime vuosina kaupungin omiin hankkeisiin. Erillisten tonttien lisäksi erityisryhmille tarkoitettuja asuntoja on toteutettu Att:n ara-vuokratuotannon yhteydessä ns. "Omaporras"-hankkeina.

Tonttiosastolla ei ole yksin osaamista eikä mahdollisuutta arvioida kulloistakin tarvetta palveluasuntojen tontinluovutukselle. Tontinluovutuksen tarpeen määrittelyn tulee tapahtua sosiaali- ja terveystieteiden sekä kaupunginkanslian toimesta. Määrällisten tarpeiden lisäksi tulisi tällöin määrittellä myös se, miltä osin palveluasuntotuotannon tarve on tarkoituksenmukaista tyydyttää kaupungin omana tuotantona ja miltä osin yksityisille toimijoille luovutettavilla tonteilla.

Mikäli tontteja on tarpeen luovuttaa myös yksityisille tahoille, tulisi tontinvarausten tapahtua koordinoitusti erillisten tonttihakujen ja kilpailujen kautta, koska kysyntä tällaisille tonteille ylittää todennäköisesti tarjonnan. Keskitetty tonttihaku mahdollistaa selkeiden tavoitteiden ja valintakriteerien määrittelyn. Tonttihaut/-kilpailut järjestetään tällöin yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Lisäksi kaupungin näkökulmasta olisi olennaista voida erottaa palvelurakennusten omistaja ja palvelun tuottaja toisistaan siten, että palvelun tuottaja on tarvittaessa vaihdettavissa ja palvelutuotanto on kilpailutettavissa tiloista erillisenä kokonaisuutena.

Kaupungilla on varattuna tällä hetkellä kaksi tonttia luovutettavaksi yksityisille erityisasumisen hankkeille. Näiden tonttien osalta on tavoitteena järjestää tonttihaku/-kilpailu kuluvan vuoden syksyn tai viimeistään kevään 2017 aikana, mikäli kaupungilla ei ole näille tonteille omaa käyttöä.

Aloitteessa mainitun Kivelän sairaalan alueelle suunnitellun Diakonissalaitoksen pitkäaikaisasunnottomille suunnitellun hankkeen osalta kiinteistölautakunta toteaa, että tällä hetkellä käytössä olevan tiedon mukaan kyseisen tontin rakentamiskelpoiseksi saattamisen kustannukset muodostuisivat kaupungille todennäköisesti hyvin korkeiksi hankkeen kokoluokkaan nähden. Lisäksi tällaisen yksittäisen hankkeen toteuttaminen Kivelän sairaala-alueelle vaikeuttaisi alueen tulevan maankäytön kokonaisvaltaista suunnittelua. Hankkeen osalta tutkitaan mainituista syistä parhaillaan muita ratkaisuja.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Miia Pasuri, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 34439
mii.pasuri(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.01.2016 § 11

HEL 2015-012107 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Psykiatristen potilaiden siirtyminen sairaalahoidosta asumispalveluihin on Helsingissä hidasta asuntojen vähäisen määrän vuoksi. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on käynyt toistuvia neuvotteluja Helsingin kaupungin ja esimerkiksi Y-säätiön kanssa tavoitteena saada tälle potilasryhmälle riittävästi asuntoja Helsingistä. Palveluasuntoja voidaan rakentaa Helsinkiin yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien, esimerkiksi säätiöiden kanssa. Helsingissä tonttien luovutuksesta vastaa kiinteistöviraston tonttiosasto.

Pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohto on päättänyt 18.9.2015 (§ 33) kokouksessaan, että Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -raportti on tarpeen päivittää. Tässä yhteydessä päivitetään myös Kivelä-Hesperian alueen tilanne, jonne on aikaisemmin kaavailtu asumisyksikkö 50 asukkaalle.

Oikeuspsykiatristen potilaiden osalta todetaan seuraavaa:

Nykyisen mielenterveyslain (17 a §) mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrää kriminaalipotilaiden hoidon aloittamisen paikkaan, jossa on hoidon edellyttämät valmiudet ja erityisasiantuntemus. THL tekee myös erikseen ja yksilöllisesti päätöksen jokaisen kriminaalipoti-

laan hoidon lopettamisesta potilaan menestymisen ja toipumisen perusteella. Hoidon siirtymisestä valtionmielisairaala kunnalliseen sairaanhoitoon ei ole mielenterveyslaissa erikseen säädetty: tässä on noudatettu pääosin melko vakiintunutta työnjakoa, jossa aloitteen potilaan hoidon siirtämisestä korkeimman turvallisuustason hoitoyksiköstä alemmas on tehnyt pääosin valtionmielisairaala hoidollisin perustein.

Valtaosin THL on määrännyt jo pitkään hoidon aloitettavaksi valtionmielisairaalaissa, jotta näiden keskimäärin erittäin vaikeiden psykiatristen potilaiden hoidon sujuva, turvallinen ja suunnitelmallinen kulku voitaisiin varmistaa. Melko vähäisessä määrin THL on määrännyt viime vuosikymmeninä hoitoja aloitettavaksi myös kunnallisissa psykiatrisissa sairaaloissa, mutta nämä kriminaalipotilaat ovat olleet yleensä psykiatriselta sairastamiseltaan keskimääräistä toimintakykyisempiä. Yksittäisen kriminaalipotilaan hoidon keskimääräinen kokonaiskesto valtakunnallisesti on ollut viimeaikoina noin yhdeksän vuotta. Kyseessä ovat psykiatrian alan sisällä siis muista potilaista erillisten mielenterveyslain kohtien perusteella toteutuvat erityisen vaativat, pitkät ja kalliit hoidot. Hoitotuloksessa (sopeutuminen, rikoksettomuus, pärjäämistaso) keskeistä ovat oikeuspsykiatrisen hoitamisen laaja, vankka ja syvälinen hoitokulttuuri ja siirtymävaiheessa tiivis integraatio peruskunnan asuttamispalveluihin.

Riittävän pitkä alkuhoito ja kuntoutusvaihe on erityisen perusteltua järjestää korkeimman turvallisuustason, laajan ja monipuolisen toiminnallisen kuntoutuskapasiteetin ja laajan oikeuspsykiatrisen osaamisen varaan. Tämän perusteella potilaiden hoitoa on jo pitkään porrastettu valtakunnallisesti alkamaan korkeimman turvallisuustason ja monimuotoisimpien kuntoutuspalvelujen varaan valtionmielisairaalalähtöisesti ja etenemään vähitellen, yksilöllisessä aikataulussa, potilaan toipumiskyvyn mukaan kohti alueellista psykiatrista sairaanhoitoa.

Hoitojen siirtymävaiheisiin ovat liittyneet keskeisesti yksilölliset päätökset ja perusteellinen harkinta siitä, milloin ilmenevät edellytykset kunkin yksittäisen potilaan hoidon siirtymiseen lähelle kotikuntaa. Tässä yhteydessä kaavamaisia ja kategorisia päätöksiä hoidon siirtymisistä on pyritty välttämään, koska oikeuspsykiatristen potilaiden hoidon etenemisnopeus ja siirtymisten oikea-aikaisuus vaihtelevat ja sopeutuminen laitoshoidosta seuraavaan asumiseen ja vapautteen vaatii yleensä onnistuakseen potilaan ulkopuolelta valvottua ja tuettua käytännön harjoittelua."

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

18.04.2016

Stj/2

Jaana Lunnela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 42505
jaana.lunnela(a)hel.fi

Teemu Männynsalo, ylilääkäri, puhelin: 310 76769
teemu.mannynsalo(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.01.2016 § 7

HEL 2015-012107 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää palveluasuntojen rakentamista kannatettavana, ja pyrkii osaltaan edistämään palveluasumista mahdollistavien asemakaavojen hyväksymistä. Palveluasumisen lisääminen on tarpeellista ikääntyvien määrän kasvaessa jatkuvasti.

Kivelä-Hesperian asemakaavassa vuodelta 1997 on rakentamaton rakennusala, johon voi sijoittaa sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevan rakennuksen. Asuntolahanke Rafael on asemakaavan mukainen. Hanke ei ole kuitenkaan toistaiseksi edennyt.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi